

Một lễ hội văn hóa cần giữ gìn và phát huy

Năm nay lễ hội Kỳ Yên Thượng Điền tại đình Bình Thủy, TP. Cần Thơ diễn ra từ ngày 2 đến 4-5-2012 (nhằm ngày 12 đến 14 - 4 âm lịch năm Nhâm Thìn). Lễ hội năm nay có ý nghĩa đặc biệt vì đình Bình Thủy đã hoàn thành việc nâng cấp, mở rộng với qui mô lớn đáp ứng được tâm tư, nguyện vọng của cán bộ, nhân dân địa phương về một nơi thờ tự đã được công nhận di tích lịch sử văn hóa – nghệ thuật cấp quốc gia. Đây còn là địa điểm được TP. Cần Thơ chọn tổ chức ngày thơ Việt Nam vào rằm tháng Giêng thu hút khá đông người hâm mộ đến thưởng lãm. Trước đó quận còn chọn đình Bình Thủy tổ chức nhiều hoạt động thông tin văn hóa, văn nghệ, đặc biệt là đêm giao thừa năm đầu năm 2012.

Đình Bình Thủy trong ngày lễ hội

Lễ Kỳ Yên Thượng Điền tổ chức hàng năm với hình thức rước thần trên xe rồng tán phượng, thỉnh sắc thần trên ba chiếc thuyền trang trí lộng lẫy, tổ chức hát bội và vui chơi ba đêm liên tục. Lễ gồm có 9 nghi thức như: lễ đưa sắc thần du ngoạn, lễ tế Thần Nông, lễ thay khăn sắc thần, lễ xây chầu, lễ tế bàn soạn, lễ túc yết, lễ Chánh tế, lễ Tôn Vương, lễ tế Sơn Quân và cuối cùng là lễ tổng khách. Theo lời các bô lão kể lại, Bình Thủy xưa có "lục ấp" (6 ấp) là: Bình Phó, Bình Thường, Bình Dương, Bình Yên, Bình Lạc, Bình

Nhật. Mỗi kỳ lễ hội, Ban Trị sự của mỗi ấp và đại diện bà con trong ấp đến đình dâng lễ vật cúng đình. Lễ Kỳ Yên Hạ Điền tổ chức vào ngày 14 và 15-12 âm lịch mỗi năm.

Về nguồn gốc, đình Bình Thủy xưa có tên là Long Tuyền Cổ Tự, được xây dựng lần đầu tiên vào năm 1844. Tương truyền lúc bấy giờ người dân làng Long Tuyền phải chịu nạn lũ lụt khủng khiếp và thiên tai chết chóc triền miên. Sau đó người dân van vái và bắt đầu dựng đình làng Long Tuyền cột bằng tre, gỗ, lợp mái lá để tạ ơn trời đất. Năm 1853 (thời vua Tự Đức năm thứ 5) quan khâm sai Huỳnh Mãn Đạt dẫn quân bằng thuyền trên sông Hậu thì sóng gió bất ngờ ập xuống, ông cho quân sỹ nấp vào rạch Bình Thủy bấy giờ và thoát nạn. Để ghi nhớ công lao ấy, ông xin vua phong thần cho làng Long Tuyền là Bôn Cảnh Thành Hoàng và trùng tu lần thứ hai ngôi đình. Lúc này đình xây mới thêm nhà võ ca dùng để tổ chức hát bộ. Năm 1904, quan tri phủ Nguyễn Đức Nhuận cho trùng tu lần thứ ba với sự giúp đỡ của ông La Xuân Thanh, nhưng tri phủ Nhuận đột ngột qua đời, đến năm 1909 ông Nguyễn Doãn Cung mới tiến hành phần việc còn lại, đến năm 1910 thì xây xong với số tiền 5.823 tiền đồng Đông Dương. Năm 1979, xã Long Tuyền được chia làm ba đơn vị hành chính gồm: xã Long Tuyền, phường An Thới, phường Bình Thủy, đình đổi tên là đình Bình Thủy cho đến hôm nay.

Về cấu trúc của đình như sau: nhà trước, nhà sau đều hình vuông, chiều nào cũng có 6 hàng cột. Trên mái đình có gắn tượng hình người, cá hóa rồng, kỳ lân. Bên trong bố trí bàn thờ nghi hạ, nghi trung, nghi thượng; Chính điện

thờ hương chức, tiền hiền, hữu bang, tả bang. Bên ngoài có các miếu thờ thần nông, thần hổ, thần rừng, thần khai kênh dẫn nước.

Lễ hội thường tổ chức các trò chơi dân gian trong lễ Kỳ Yên Thượng Điền và Hạ Điền như: thả vịt, kéo co, hát bội, hát tiều, các trò chơi dân gian đập nôi, văn nghệ với các tiết mục hát tuồng cổ, hát bội truyền thống, hội thi mâm xôi, trưng bày trái cây, đua thuyền truyền thống... Các hoạt động mua bán, vui chơi, thể thao đều được bố trí hợp lý, trật tự, văn hóa, văn minh.

Đã trên 168 năm hình thành, nhưng những nét văn hóa truyền thống trong lễ hội ở đình Bình Thủy vẫn luôn được giữ gìn, tôn tạo và phát huy.

Trương Thanh Liêm